

فرجام «مبارزه با فساد» چیست؟

مطالبه رییس جمهوری، دغدغه‌های رسانه‌ها

زمانی که رسانه‌ها دسترسی به اطلاعات و اخبار نداشته باشند روشن است که انتشار خبر منتفی است؛ نروزی با اشاره به اینکه «اخبار مربوط به فسادهای اداری یا به تعبیر دیگر جرایم یقه‌سفیدها اخبار حساس و مهمی‌اند» می‌گوید: «اما مساله اصلی این است که روزنامه‌نگاران چندان امکانی برای نزدیک‌شدن به این قبیل اخبار را ندارند مثلا بخش بزرگی از مفاسد اداری در جریان قراردادهای دولتی رخ می‌دهد اما معمولا اخبار قراردادهای دولت به‌ویژه قراردادهای گرانبیعت به‌درت منتشر می‌شود. قراردادهای نفتی اغلب تحت عنوان محرمانه طبقه‌بندی می‌شوند یا مثلا شهرداری تهران هنوز اخبار موثقی از عملکرد مالی پروژه پل صدر منتشر نکرده و خبرنگاران از آن بی‌اطلاعند.

نکته



کامبیز نوروزی:
تازمانی که رسانه‌ها دسترسی به اطلاعات نداشته باشند، انتشار خبر منتفی است



ناصر ایمانی:
جای اسامی نه روی میز خبرنگاران و نه جیب دولت بلکه باید در دست قوه قضاییه باشد



عبدالله ناصری:
رسانه‌ها باید مسوولان اجرایی و دولتمردان را در برابر عمل انجام‌شده قرار دهند

شرق: ترجیح‌بند سخنان این روزهای «رییس جمهوری» «مفاسد اقتصادی» است. او پیش‌تر در دو نامه به معاون اول خود، دستور ویژه مبارزه با مفاسد را صادر کرده و اعلام کرده بود که دولت تدبیر و امید «فعالیت سالم اقتصادی را در اولویت کار خود قرار داده است.» روحانی در نقد دولت قبلی هم گفته بود: «فسادهایی بنام دورزدن تحریم‌ها رخ داده» و احتمال کشف موارد بیشتری را در آینده نزدیک هم وعده داده بود. حالا در اختتامیه بیستمین جشنواره مطبوعات هم به روزنامه‌نگاران متوسل شد و با کتابهای به کسی که پیش‌تر مدعی شده بود نام مفاسد اقتصادی را در جیبش دارد از روزنامه‌نگاران خواست که نام مفسدان اقتصادی را منتشر کنند.

دولت، رسانه یا قوه قضاییه؟

پرسش اصلی این است که بالاخره این نامه باید از کجا سر دربیآورد؟ جیب رییس جمهوری؟ صفحات خبرگزاری یا قوه قضاییه؟ «عبدالله ناصری»، مدیرعامل سابق خبرگزاری «ایرنا» در استقبال از سخنان «حسن روحانی» به «شرق» می‌گوید: «رسانه‌ها باید مسوولان اجرایی و دولتمردان را در برابر عمل انجام‌شده قرار دهند. یعنی با طرح موضوعات بدون نام‌هرن صریح از افراد دولت را وادار کنند که اسم و اسامی را در اختیار نهادهای ذی‌ربط قرار دهد. از آن‌سو هم دولت باید وارد قضیه شود و به افکار عمومی اطلاع‌رسانی کند.» او معتقد است که رسانه‌ها نباید در این زمینه برای خود شاکی خصوصی درست کنند. «ناصر ایمانی» روزنامه‌نگار و عضو شورای سردبیری رسالت اما برخلاف او معتقد است که جای اسامی نه روی میز خبرنگاران و نه جیب دولت بلکه باید در دست قوه قضاییه باشد. او در پاسخ به این سوال که پس چگونه است که در سایر کشورها این رسانه‌ها هستند که برای نخستین‌بار یک فساد اقتصادی را افشای می‌کنند به «شرق» می‌گوید: «اگر رسانه‌های ما هم قصد ورود بیکاره به این قضیه را دارند باید حاضر باشند که هزینه‌های آن را هم بپذیرند. اگر رسانه‌ای نام مفسدی را اعلام کرد، آن فرد حق دارد علیه آن رسانه شکایت کند و روزنامه هم باید آمادگی حضور در دادگاه و پاسخ‌دهی بابت آن را داشته باشد.» کامبیز نوروزی، متخصص حقوق مطبوعات اما نگاه دیگری دارد. او معتقد است، آنچه مقدم بر انتشار اسامی مفاسد اقتصادی در رسانه‌هاست، بحث گردش آزاد اطلاعات است. به «شرق» می‌گوید: «به‌طور کلی این حرف رییس جمهوری درست است یعنی نشریات و کلیه رسانه‌ها باید بتوانند اطلاعات و اخبار را منتشر کنند و انتشار اخبار برای سلامت گردش امور ضروری است. اما تا

نگاه

آقای روحانی

از «رکن چهارم» استقبال می‌کند

مهسا جزینی

● نام افراد مفسد و ویژه‌خوار نباید در جیب رییس دستگاه اجرایی کشور باشد، بلکه نام این افراد باید بر سر زبان و بیان خبرنگاران ما قرار گیرد؛ این گفته حسن روحانی در جشنواره مطبوعات را همه کنایه به دولت قبلی تعبیر کردند و از آن رد شدند. اما یادشان رفت بگویند روزنامه‌نگاران اتفاقا مشتاقانه به استقبال سخنان رییس‌جمهوری می‌روند. مگر کار رکن چهارم دموکراسی چیزی جز این است و روزنامه‌نگاران قرار است نقشی جز دیدهبانی در جامعه ایفا کنند؟ یادمان هم نرفته است که آنجا که اجازه داشتند و توانست‌اند کارشان را به‌خوبی هم انجام داده‌اند. خبر اختلاس بزرگ دهه ۷۰ در بنیاد شهید برای نخستین‌بار در روزنامه «اسلام» منتشر شد و محاکم قضایی بعدها به قضیه ورود کردند و برای متهمان احکام سنگین صادر شد. برخی می‌گویند شاید بعدها، ابتکار عمل روزنامه‌ها محدود شد یا خبرنگاران کم‌کم تنبل شدند و شاید هم مجاری انتشار خبرهایی اینچنین تنگ شد که روزنامه‌ای نتوانست یا ترجیح داد نخواهد، دیگر به اینگونه مفاسد ورود کند. تنبل‌خواندن خبرنگاران درست نیست. خبرنگاران واقعی را از در بیرون کنند از پنجره داخل می‌شود. اگر قرار شود نام مفسد اقتصادی و شرح اختلاشش منتشر شود او کارش را بلد است از هر کجا باشد اطلاعاتش را جمع می‌کند و آنچه باید را مستند می‌نویسد. برای خبرنگاران خسته‌از سوزه‌های تکراری، این سخن رییس‌جمهوری نوب‌بخش است. کدام خبرنگاری است که نخواهد یک گزارش تحقیقی بی‌گیرانه درباره یک اختلاس یا فساد اقتصادی بنویسد و آن را افشا نکند. کدام خبرنگاری است که دنبال روکردن یک «واتر گیت» ایرانی مفاسد اقتصادی نباشد؟ رسانه‌ها حاضرند به رییس‌جمهوری تضمین بدهند که اسامی مفسدان اقتصادی بعد از خروج از جیب مسوولان از صفحات روزنامه‌ها سر‌در خواهد آورد. اما آیا آقای رییس‌جمهوری هم می‌تواند ضمانت متقابل به رسانه و روزنامه‌نگارانیش بدهد که بعد از انتشار اخبار و اسامی مفسدان اقتصادی همچنان حمایت ش‌شوند؟ از لحاظ قانونی تا زمانی که متهم، اتهامش در دادگاه ثابت نشده، روزنامه‌ها از افشای نامش معذورند. بر همین اساس، این روزها اسامی اختصاری «امر» و «بزر» زیاد در روزنامه‌ها دیده می‌شود. حتی مجری تلویزیون هم دو شب قبل وقتی می‌خواست درباره پرونده مجرمان اقتصادی از سخنگوی قوه‌قضا پرسش کند به همین شیوه متوسل شد. برخلاف انتظار «حسن روحانی» افشای نام مفسدان اقتصادی در رسانه‌ها چندان هم کار ساده‌ای نیست. دولت اگر اصراری به این امر دارد باید دنبال یک راهکار جدی و اجرایی باشد.

تلفن

الو شرق ۰۲۶۰۸۸۶۴۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۰۴۶۹۹۰۳۰۰۰

● به نظرم اینکه دولت یارانه ثروتمندان را قطع کند درست نیست چون یارانه عمومی است، ربطی به فقیر و غنی ندارد. بهتر است یا کلی قطع شود یا به همه یکسان داده شود ولو مبلغ کمتر. برای نیازمندان هم کمیت‌امداد و بهز بستی تقویت شود.

فرزادی

● کارمند قرارداد مدت موقت شرکت گاز هستیم، با این تبدیل وضعیتی که برایمان ایجاد کرده‌اند نه قانون کار به‌طور کامل در مورد ما اجرا می‌شود نه قانون‌هایی که در شرکت گاز و نفت وجود دارد. الان ما از همه طرف مانده و رانده هستیم؛ به‌عنوان مثال هیچ کدام از مزایای کارمندی نفت و گاز به ما تعلق نمی‌گیرد و فقط عیدیمان کارمندی محاسبه شده. لطفا تکلیف کار کرد یک‌ساله‌ای که فقط یک روز پرداخت عیدی کارمند می‌شود را روشن کنید.

● در اقتصاد دولتی وقتی افزایش قیمتی صورت می‌گیرد به تبع آن تعاونی‌ها و بخش خصوصی آرایشی جدید در افزایش کالا و خدمات حتی برای سال ۹۳ در نظر می‌گیرند و به فوریت به‌کار می‌بندند. اعلام افزایش ۱۵درصد شهریه دانشگاه آزاد، ۲۴درصد برق، ۲۵درصد حمل‌ونقل و... آیا پیشاپیش تورم را به‌دنبال ندارد؟ مثل اینکه هر کسی بر طبل خود می‌کوبد و مفهوم شیب ملایم و اقتصاد مقاومتی برای تشکیلات بخش دولتی و خصوصی درک نشده است.

ناصر وجدانی- تهران

● اگر دولت بتواند تورم را کنترل کند و پول ملی ما باارزش شود نیمی از مردم ما شاید به یارانه احتیاج نداشته باشند ولی با وضعیت فعلی به درآمد دومیلیون در ماه نیاز داریم.

یزدان‌پناه از آمل

● آقای جهانگیری، معاون اول رییس‌جمهوری از مردم خواسته تا سقف درآمدی یارانه‌گیر را اعلام کنند. به نظر من بازتنسسته لطفا سقف در آمد را یک‌میلیون و ۸۰۰تومان در نظر بگیرید.
● آقای وزیر به داد کارکنان و کارگران شرکت پناه‌ساز ایران (وابسته به موسسه جهاد توسعه) که بیش از شش‌ماه حقوق و مزایا نگرفته‌اند و از عیدی و بن خبری نیست، برسید. خدا را در نظر بگیرید و به فکر این جماعت صور هم باشید، که به کرایه ماشین محتاجند و شرمنده اهل و عیالشان در این روزها هستند.
● دیروز استرس عدم دریافت سبد کالا را داشتیم. امروز نگران قطع‌شدن یارانه خود هستیم.

رییس‌جمهوری درباره حمایت دولت از رسانه‌هایی که در زمینه مفاسد اقتصادی افشاگری می‌کنند، به سایت «تدبیر» گفته است: «بحث رییس‌جمهور معطوف به این نکته است که رسانه‌های حقوقو به عنوان بازوی نظارتی کشور، بازوی قوه‌قضاییسه و بازوی قومجریه به‌عنوان ناظران افکار عمومی و حامیان دولت و حکومت می‌توانند عمل کنند. از نظر حقوقی حمایت از مطبوعات افشاگر در زمینه فسادهای اقتصادی از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور می‌آید. در این قانون سازمان بازرسی کل کشور موظف شده از رسانه‌هایی که کار نظارتی انجام می‌دهند، حمایت کند و رسانه‌ها به عنوان ناظران داوطلب سازمان بازرسی فعالیت می‌کنند.» کامبیز نوروزی، کارشناس حقوق مطبوعات هم معتقد است چون به لحاظ قانونی تا زمان اثبات جرم امکان انتشار اسامی وجود ندارد رسانه‌ها هم لاجرم باید از این قانون تبعیت کنند. ولی اگر دولت اجازه دسترسی ازادانه روزنامه‌نگاران به اطلاعات را بدهد امکان تحت‌فشار قرار گرفتن روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها کمتر می‌شود. «ناصر ایمانی» عضو شورای سردبیری روزنامه «رسالت» اما معتقد است: «این فشارها زمانی زیاد است که پرداختن به بحث فساد چندان همه‌گیر نیست. وقتی این مساله به یک روند عادی و معمول در رسانه‌های ما بدل شد قاعدتا فشارها هم کمتر می‌شود.» او به «شرق» می‌گوید: «من انکار نمی‌کنم که کار رسانه‌ای درباره مبارزه با فساد در کشور ما سخت است و رسانه‌های ما و خبرنگاران هم از پوشش حمایتی کمتری به‌نسبت در این زمینه برخوردارند. این واقعیت است. اما این را هم بپذیریم که رسانه‌های مادر این زمینه می‌توانند حرفه‌ای‌تر عمل کنند که ضمن افشای فساد حریم‌های قانونی را هم رعایت کنند.»

دولت لایحه بدهد

در نهایت اینکه کامبیز نوروزی، معتقد است

دولت اگر واقعا دغدغه مبارزه با مفاسد اقتصادی را با کمک رسانه‌ها دارد باید لایحه دستیلی آزاد رسانه‌ها به اطلاعات را با تضمین‌های لازم و بدون آنکه روزنامه‌نگار به خطر بیفتند تهیه کند؛ «مثلا اگر یک خبرنگار بخواهد از یک قرارداد در یک حوزه نفتی مطلع شود باید این اخبار در اختیارش قرار گیرد یا اصلا اگر بخواهد بداند اساسا حقوق مدیران دولتی یا شرکت‌های دولتی چقدر است باید بداند. دولت می‌تواند یک لایحه دوفوریتی برای تضمین دسترسی رسانه‌ها به اخبار و اطلاعات تدوین و به مجلس ارائه کند. چراکه قانون فعلی دسترسی آزاد به اطلاعات بسیار ناقص است و فایده عملی ندارد.»

واکنش منتقدان به سخنان روحانی

آن بخش از سخنان حسن روحانی که در حمایت از آزادی رسانه‌ها و تقبیح توقیف‌ها ایراد کرده بود واکنش مخالفان دولت و برخی از اصولگرایان را برانگیخته است. «حسن روحانی» در مراسم اختتامیه بیستمین جشنواره مطبوعات گفته بود: «توقف‌ها و توقیف‌ها آخرین راه‌حل است، نه اولین راه‌حل.» یا اینکه «چطور است که امروز برخی آزاداند اما برخی از آزادی سهم اندکی دارند.» همین گفته‌ها باعث شده روزنامه وطن امروز نزدیک به جبهه پایداری صفحه اول خود را به تصویر مردی اختصاص دهد که با چسب بنفش‌رنگ (رنگ انتخاباتی روحانی) دهانش بسته شده است. کیهان هم در یادداشت دیروز خود با اشاره به اینکه مطبوعات باید حدود را رعایت کنند رییس‌جمهوری را اینگونه به پرسش گرفته است که: «با این اقدامات وقیحانه و هتک حرمت مقدسات چگونه باید برخورد می‌شد؟ طبیعی است که نهادهای ذی‌ربط باید به وظیفه قانونی‌شان در برخورد با چنین نشریاتی عمل می‌کردند.» کیهان هم در تیتیر یک خود درشت نوشت: روحانی در جاده یکطرفه منتقدان را زیر گرفت. در مطلب کیهان آمده است: «در حالی گفته می‌شود؛ «منتقدان دولت آزادند و آزاد خواهند بود» این منتقدان با شکایت‌های قضایی از نهاد نزدیک به دولت مواجه شده‌اند. «فاطمه آلیا» و «اسماعیل کوثری» دو نماینده اصولگرای مجلس هم واکنش‌های تند به صحبت‌های «روحانی» داشته‌اند. «آلیا» گفته است «این اقدام یک نوع فراقکنی و همه را با یک‌چوب‌زدن بود، در صورتی که رسانه‌های متخلف باید مورد عتاب قرار بگیرند نه رسانه‌هایی که در چارچوب قانون و ارزش‌های اسلامی فعالیت می‌کنند.» «اسماعیل کوثری» هم با اشاره به اینکه رییس‌جمهوری به‌صورت میهم درباره رسانه‌ها سخن می‌گوید گفته اگر رسانه‌ها به دولت انتقاد می‌کنند، دیگر نباید بگویند این رسانه‌ها از دژ بولادین برخوردارند، چرا آقای رییس‌جمهور درباره رسانه‌هایی که به اعتقادات مردم و مقدسات اسلام اهانت می‌کنند، سختی نمی‌گوید و حرفی نمی‌زند؟!»

THE ESSENCE OF BRITAIN

Made in Switzerland by BREITLING

برایت لینگ

SARMAN CO.

OMEGA Building, 1832 Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran